

U S T A W A

z dnia 19 listopada 1956 r.

o radach robotniczych.

W celu zrealizowania inicjatywy klasy robotniczej w zakresie jej bezpośredniego udziału w zarządzaniu przedsiębiorstwami stanowi się, co następuje:

Art. 1. W państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych i budowlanych oraz w państwowych gospodarstwach rolnych powołuje się rady robotnicze, gdy za tym wypowie się większość pracowników w nich zatrudnionych.

Art. 2. 1. Rada robotnicza zarządza w imieniu załogi przedsiębiorstwem będącym własnością ogólnonarodową.

2. Rada robotnicza działa na podstawie obowiązujących przepisów prawa i zadań wynikających z narodowego planu gospodarczego, dążąc do osiągnięcia rozwoju przedsiębiorstwa, do zwiększenia produkcji, polepszenia wyrobów i polepszenia ich jakości oraz poprawy warunków pracy i bytu załogi.

3. Rada robotnicza podejmuje uchwały w ramach uprawnień przedsiębiorstwa nadawanych przez Radę Ministrów.

Art. 3. Do zakresu działania rady robotniczej należy w szczególności:

- 1) opiniowanie projektów rocznych wskaźników zadań planowych;
- 2) uchwalanie planów rocznych przedsiębiorstwa na podstawie wskaźników wynikających z narodowego planu gospodarczego;
- 3) uchwalanie operatywnych planów przedsiębiorstwa;
- 4) ustalanie struktury i schematu organizacyjnego przedsiębiorstwa;
- 5) ustalanie kierunków rozwoju przedsiębiorstwa;
- 6) ustalanie zasadniczych wytycznych w kierunku usprawniania produkcji, a w szczególności racjonalizacji procesów technologicznych, polepszania jakości i estetyki produkcji, podnoszenia wydajności pracy, polepszania warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, oszczędności materiałów i paliwa;
- 7) ocena działalności gospodarczej przedsiębiorstwa oraz zatwierdzanie bilansów rocznych po przyjęciu ich przez właściwy organ nadzorujący;
- 8) decydowanie na podstawie opinii dyrektora o zbywaniu zbędnych maszyn i urządzeń;

9) ustalanie w ramach uprawnień przedsiębiorstwa oraz układu zbiorowego norm pracy, taryfikatorów płacowych i regulaminów premiowania;

10) decydowanie o przeznaczeniu części zysku przypadającej przedsiębiorstwu na cele związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorstwa;

11) decydowanie o podziale funduszu zakładowego lub części zysku przypadającej załodze;

12) ustalanie wewnętrznych regulaminów przedsiębiorstwa.

Art. 4. 1. Uchwały rady robotniczej dotyczące zagadnień płac, funduszu zakładowego, spraw bytowo-socjalnych, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wewnętrznych regulaminów przedsiębiorstwa powinny być podejmowane w porozumieniu z radą zakładową.

2. W razie braku porozumienia decyzję podejmuje załoga w trybie przewidzianym w statucie.

Art. 5. 1. Rada robotnicza jest odpowiedzialna za swoją działalność przed załogą przedsiębiorstwa i składa przed nią sprawozdania.

2. Terminy i tryb odbywania zebrań sprawozdawczych określa statut rady robotniczej.

3. Sprawy o zasadniczym znaczeniu dla przedsiębiorstwa, a w szczególności podział funduszu zakładowego lub części zysku przypadającej załodze, powinny być rozpatrywane na nadradach lub zebraniach załogi.

4. W przypadkach szczególnie uzasadnionych rada robotnicza może przeprowadzić referendum wśród załogi.

Art. 6. Liczbę członków rady robotniczej ustala załoga.

Art. 7. 1. Radę robotniczą wybiera się spośród robotników, inżynierów, techników, ekonomistów i innych pracowników przedsiębiorstwa.

2. Rada robotnicza powinna w miarę możliwości składać się w 2/3 z robotników.

3. W skład rady robotniczej wchodzi z urzędu dyrektor przedsiębiorstwa.

4. Wybór rady robotniczej odbywa się w drodze tajnego głosowania według regulaminu wyborczego ustalonego przez załogę.

5. Regulamin wyborczy powinien określać kadencję rady robotniczej oraz możliwość i sposób odwoływania całej rady lub poszczególnych jej członków przed upływem kadencji.

Art. 8. 1. Rada robotnicza wybiera ze swego grona przewodniczącego i jego zastępcę.

2. Przewodniczącym ani jego zastępcą nie może być dyrektor przedsiębiorstwa ani zastępca dyrektora.

3. Statut rady robotniczej może przewidywać powołanie przez radę robotniczą jej prezydium i przekazanie mu części uprawnień rady.

4. W skład prezydium wchodzi z urzędu dyrektor przedsiębiorstwa.

Art. 9. 1. Rada robotnicza i jej prezydium podejmują uchwały wyłącznie na posiedzeniach.

2. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów i są ważne, jeżeli w posiedzeniu uczestniczyła co najmniej połowa członków.

3. Członkowie rady robotniczej poza posiedzeniami rady mają w przedsiębiorstwie uprawnienia wynikające wyłącznie z ich stanowiska służbowego.

4. Dyrektor przedsiębiorstwa ma obowiązek przygotowywania i przedkładania materiałów i sprawozdań potrzebnych dla pracy rady robotniczej.

Art. 10. Każdy pracownik przedsiębiorstwa ma prawo być obecnym na posiedzeniu rady robotniczej.

Art. 11. 1. Sprawowanie mandatu członka rady robotniczej nie zwalnia pracownika od pełnienia obowiązków wynikających ze stosunku pracy w przedsiębiorstwie.

2. Praca w radzie robotniczej ma charakter społeczny; członek rady robotniczej ma prawo jednak do zwrotu utraconego zarobku w przedsiębiorstwie, jeśli strata ta wynika z tytułu pełnienia obowiązków członka rady robotniczej.

Art. 12. 1. Stosunek pracy z członkiem rady robotniczej w czasie trwania jego mandatu nie może być rozwiązany bez zgody rady robotniczej.

2. Przeniesienie członka rady robotniczej do innej pracy może nastąpić tylko na podstawie uchwały rady robotniczej.

Art. 13. 1. Dyrektora przedsiębiorstwa i jego zastępców powołuje i odwołuje właściwy organ państwowy po uzgodnieniu z radą robotniczą.

2. Rada robotnicza ma prawo występowania z wnioskiem w sprawie powoływania i odwoływania dyrektora oraz jego zastępców.

Art. 14. 1. Dyrektor przedsiębiorstwa kieruje działalnością przedsiębiorstwa i ponosi za nią odpowiedzialność prawną, a także odpowiada przed radą robotniczą i przed jednostką nadrzędną.

2. Do zakresu działania dyrektora należy w szczególności:

- 1) organizowanie procesu produkcyjnego;
 - 2) wydawanie zarządzeń i poleceń związanych z działalnością przedsiębiorstwa zgodnie z planem, uchwałami rady robotniczej oraz zarządzeniami jednostki nadrzędnej;
 - 3) zastępowanie przedsiębiorstwa na zewnątrz i składanie w jego imieniu oświadczeń z zachowaniem obowiązujących w tym względzie przepisów prawnych;
 - 4) decydowanie w sprawach personalnych przedsiębiorstwa.
3. Dyrektor jest w stosunkach pracy przełożonym pracowników przedsiębiorstwa.

Art. 15. 1. Dyrektor przedsiębiorstwa ma obowiązek wstrzymać wykonanie uchwały podjętej przez radę robotniczą, jeżeli jest sprzeczna z przepisami prawa lub obowiązującym planem; obowiązany jest jednak niezwłocznie zawiadomić o tym radę robotniczą i właściwą jednostkę nadrzędną, która podejmuje decyzję.

2. Od decyzji jednostki nadrzędnej służy radzie robotniczej i dyrektorowi przedsiębiorstwa prawo odwołania się do ministra (kierownika centralnego urzędu), a w odniesieniu do przedsiębiorstwa terenowego do prezydium właściwej rady narodowej.

Art. 16. W przypadkach nagłych dyrektor przedsiębiorstwa może podejmować decyzje niezbędne dla prawidłowej pracy przedsiębiorstwa, a należące do zakresu działania rady robotniczej — bez jej uchwały, obowiązany jest jednak przedstawić decyzję na najbliższym posiedzeniu rady robotniczej do zatwierdzenia.

Art. 17. W przedsiębiorstwach, w których powołane są rady robotnicze, nie obowiązuje przepis art. 14 ust. 1 i 4 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. Nr 49, poz. 439).

Art. 18. Statut rady robotniczej uchwała załoga przedsiębiorstwa.

Art. 19. Przepisy niniejszej ustawy dotyczące przedsiębiorstw stosuje się odpowiednio do państwowych gospodarstw rolnych.

Art. 20. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia rozciągnąć stosowanie przepisów niniejszej ustawy na przedsiębiorstwa państwowe nie wymienione w art. 1.

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki

Sekretarz Rady Państwa: St. Skrzyszewski